

Jat. 8/1-70

M

Kertomus kaivauksesta, jonka HuK Marianne Schauman suoritti Punkaharjussa, Kulennoisissa, Jousharjunniemellä, Kaarniemen palstalla heinäkuun 1-14 päivänä 1969.

Kertomukseen liittyy:

Löytöluettelo KM 17870

Osakopio pitäjänkartasta (haahittanut 4122 12 (liite 1), käyttökelvottomaksi) kaivausalueen yleiskartta (liite 2), kaksi tasokarttaa (liitteet 3 ja 4), profiilikarttoja (liitteet 5 ja 6), valokuvat 34953-34965 (liitteet 7, 8,9 ja 10).

Kaivauksen kohteena oli Punkaharjun pitäjän Kulennoisten kylän Jousharjunniemellä oleva Kaarniemen palsta RN: 16⁸ (koordinaatit x = 6852 00, y = 4458 30, pitäjänkartta 4122 12), jonka omistavat Erkki Johannes ja Raili Anneli Soikkeli (ks. liite 1).

Opettaja Erkki Soikkeli oli kesällä 1965, kun uusi kesämökki oli rakennettu ja sen viereen oli caterpillarilla tasoitettu tenniskentän alue, havainnut yhden ruukunpalan kentällä, mutta ei kiinnittänyt siihen ainoaan palaan enemmän huomiota. Juhannuksena 1968 juhannuskoivun kuoppaa kaivettaessa mökin portaan viereen oli löydetty useampia kampakeraamisia saviastianpaloja (KM 17606), jotka amanuenssi, fil.tri Ville Luho toimitti Kansallismuseolle käydessään myöhemmin kesällä 1968 paikan päällä tarkistamassa. Silloin tri Luho totesi että ainoastaan osa entisestä kivikautisesta asuinpaikasta oli jäljellä.

Esihistoriallien osasto päätti että jäljellä oleva osa asuinpaikasta tutkittaisiin ja allekirjoittanut suoritti kaivauksen johtajana

kenttätöyt Muinaistieteellisen Toimikunnan määräyksestä heinäkuussa 1969.

Kaivauskohde sijaitsi Jousharjunniemen eteläpuolella, kohdassa missä harju viettää loivemmin Jänneveden rantaa kohti (ks. liitteet 1,6,7 ja 8). Kuten aiemmin oli todettu paikka oli pahasti turmeltu rakennustöiden ja maantasoituksen johdosta. Kuitenkin oli jo viime sodan aikana niemeä pitkin kaivettu ~~juoksu~~^{ampuma}hauta, jota pitkin nykyinen tie palstalle on vedetty ja syvempi kuoppa ~~juoksu~~^{ampuma}haudassa oli käytetty hyväksi asuinrakennuksen kellaria rakennettaessa. ~~Juoksu~~^{Ampuma}hauta oli leikannut ja vahingoittanut asuinpaikkaa. Asuinrakennuksesta neljä metriä itään on sauna, joka on rakennettu maakuopan varaan. Asuinrakennuksen eteläpuolella oli pensaita yms. istutettu. Totesin että alue näin ollen oli hyvin epäyhtenäinen ja päätin keskittyä kahteen pienempään alueeseen: toinen asuinrakennuksen edustalla (kaivausalue I) mistä oli löydetty saviasianpaloja ja toinen tenniskentän pohjoispuolella (kaivausalue II), mistä leikkauksesta selvästi oli havaittavissa kulttuurimaata.

Kaivausalue I (ks. liite 3)

Kaivauksia vaikeutti se seikka että rakennuksen ainoa ulospääsy oli kaivausalueelle päin, joten asukkaiden oli pakko lankuilla astua kaivausalueen yli ja siten oli syytä kaivausten edetessä etelämpään täyttää talon viressä kaivettua aluetta niin pian kuin mahdollista. Talon edustalla oli myös kauneusarvostaan vakuutettuja honkia, joten niitten juurten vahingoittaminen oli vältettävä, myöskin sen varalta että puut olisivat voineet kaatua taloa päin. Alue paalutettiin pohjois-etelä suuntaan 2x2 metrin suuruisiin ruutuihin. Ensin poistettiin turpeet ruuduista A2,B3,C4,C5,D5 ja D6.

Todettiin että ohuen turvekerroksen alla oli puhdas täyttemaan-kerros (luultavasti caterpillarin levittämä), jonka lapiolla poistettiin kunnes alkuperäinen turvekerros tuli näkyviin, jolloin ryhdyttiin kaivamaan noin 10cm'n paksuina tasoina. Ruudussa B3 havaittiin selvästi kuoppa, mistä kesällä 1968 löydettiin ensimmäiset saviastianpalat. Kuopan lisäksi oli havaittavissa osaa talon viemäriputken ojasta. Kun yllämainitut ruudut olivpohjaan kaivettuja poistettiin turvemaata ruuduista A1, B1, B2, C1, C2, C3, D2, D3, D4, E2, E3, E4, E5, E6, F2 ja F3, jonka jälkeen taas poistettiin puhdas täyttemaakerros lapiolla. Kun alkuperäistä turvekerrosta tavattiin ryhdyttiin kaivamaan aluetta noin 10cm'n paksuina tasoina. Viemäriputken ojan jatkoa näkyi ruuduissa C2, C3, D2 ja E2. Ruuduissa E3, E4, E5, E6, ja F3 kulttuurimaa oli osiltaan sekoitettu täyttemaan kanssa kukkaistutuksien kohdalta, samaten ruuduissa A1 ja A2 oli kulttuurimaa sekoitettu muun maan kanssa. Molemmat alueet osoittautuivat löydöttömiksi.

Kaivausalueen kulttuurimaa oli yllämainittuja kohtia lukuunottamatta tasaisen punaruskeaa hienorakenteista hiekkaa (ks. maanäyte 17870: 421), eikä minkäänlaisia muunvärisiä kohteita ollut havaittavissa. Puhdas hiekka- ja soramaa oli kulttuurimaata huomattavasti karkeampi ja vaaleampi. Kaivausalueella ei myöskään havaittu muita kiinteitä muinaisjäännöksiä kuten liesiä tms. Kulttuurimaan vahvuus oli keskimäärin noin 15 cm, mutta ruuduissa F2 ja F3 se oheni, ja ruutujen eteläosissa ilmestyi heti turve- ja täyttemaakerroksien alta puhdas hiekka- ja soramaa, samaten ruutujen A1, B1 ja C1 itäosissa.

Löydöt, jotka olivat kampakeramiikkaa, asbestikeramiikkaa, liuskeesineitä, piiesineitä ja -iskoksia sekä kvartsiesineitä ja iskoksia tavattiin melko tasaisesti koko alueelta (ks. tarkemmin löytöluettelo 17870).

Vielä voi todeta että asuinpaikka jatkuu asuinrakennuksen alla.

Kaivausalue II (ks. liite 4)

Kapean kaistan pohjoispuolella Jousharjun tien nousee jyrkästi ja sen eteläpuolella tenniskenttä tai sen edeltävä ^{ampuma} juoksuhauda oli leikannut alueen. Alue paalutettiin 2x2 metrin suuruisiin ruutuihin, jonka jälkeen kaivausalueella olevia puita kaadettiin. Noin 5 cm'n paksuinen turvekerros poistettiin ensin A ja B ruuduista. Senka jälkeen ruudut A1, A2, A3, B1, B2, ja B3 kaivettiin 10cm'n paksuina tasoina pohjaan, jonka jälkeen ruudut A4, A5, A6, A7, A8, B4, B5, B6, B7 ja B8 samaten kaivettiin pohjaan. Kun kulttuurimaan alue jatkui luoteeseen avattiin myöskin C ja D ruudut, jotka kaivettiin tasoina samaten kun edellämainitut ruudut.

Tällä alueella kulttuurimaa oli samanlaatuinen kuin ensimmäisellä kaivausalueella, ja samaten oli puhdas hiekka ja soramaa kulttuurimaata huomattavasti karkeampi ja vaaleampi. Tällä alueella ei myöskään ollut havaittavissa kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä muunväristä maata. Ruudussa B5 oli kaksi kiveä, jotka osoittautuivat maakiviksi. Kulttuurimaan pohjoisreuna oli hyvin selvästi näkyvissä. Itäreuna ei ollut yhtä selvä, joten sen raja oli vaikeasti määriteltävissä, mutta suurin osa ruudusta D 11 oli vailla kulttuurimaata ja oli löydötön

Kaivausalue II'n löydöt olivat samantapaiset kuin ensimmäisen kaivausalueen.

Tenniskentälle kaivettiin koeoja, joka osoittautui löydöttömäksi ja vailla kulttuurimaata. Saunast^a noin 3 metriä pohjoiseen kaivettiin koeoja, joka myöskin osoittautui löydöttömäksi. Tien

koillisreuna tarkistettiin, mutta sen leikkauksesta ei voitu havaita kulttuurikerrostumaa (ks. liite 2).

Kiintopisteenä käytettiin kanto (ks. liite 2), joka 10.7.1969 mittaukseni mukaan sijaitsi 3,34m'n korkeudella yli Saimaan vedenpinnan. Hydrologisen toimiston antamien tietojen mukaan Saimaan vedenpinnan korkeus yli merenpinnan 10.7.1969 oli 75,94 m. (1,72-0,02+74,24). Kiintopisteen korkeus yli merenpinnan oli 79,28 m.

Molemmalla kaivausalueella olivat löydöt samantapaiset: kampa-keramiikkaa II:1, asbestikeramiikkaa, liuskeisia kirveitä, liuskeisia siimanpainoja, liuskerengas, liuskeesineiden katkelmia, retusoituja piiesineitä, pii-iskoksia, kvartsiesineitä, kvartsiiskoksia ja asbestia. Voidaan olettaa että molemmat kaivausalueet ovat asuinpaikan äärialueita, ja että sen keskialue toisaalta sijaitsee asuinrakennuksen alla ja toisaalta on ^{ampuma}juoksuhaudan ja caterpillarin tuhoama. Caterpillarin siirtämät maat ovat tasoitteena tenniskentän eteläpuolella. Tenniskentän eteläreunasta, joka vietti jyrkästi yli metrin suoraan alaspäin, löytyi useampia saviastianpaloja (löytöluettelossa merkittyjä hajalöytöinä).

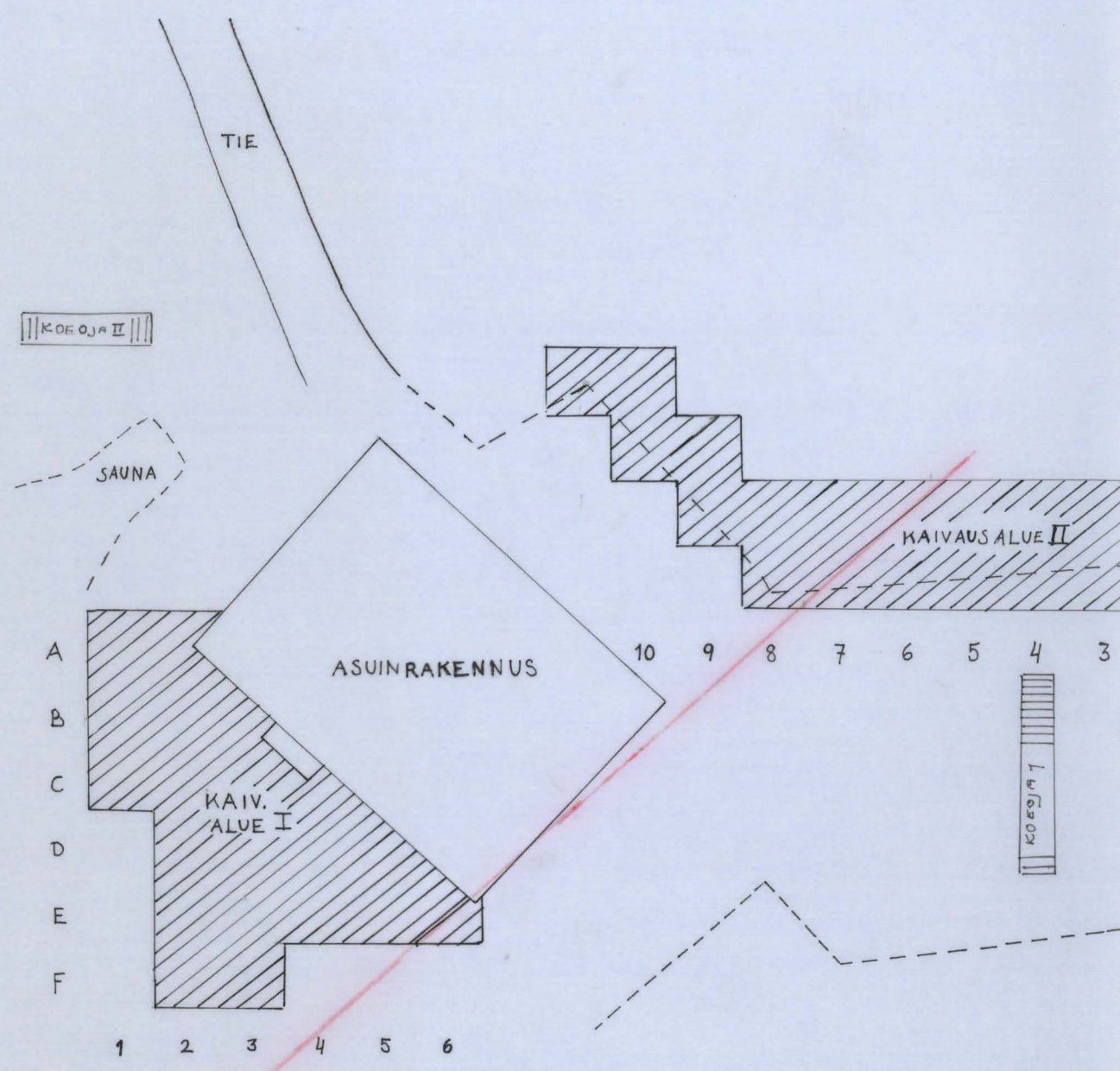
Helsingissä, joulukuun 29 päivänä 1969

Marianne Selkämä

OSAKOPIO PITÄJÄN KARTASTA 4122 12
LIITE 1.

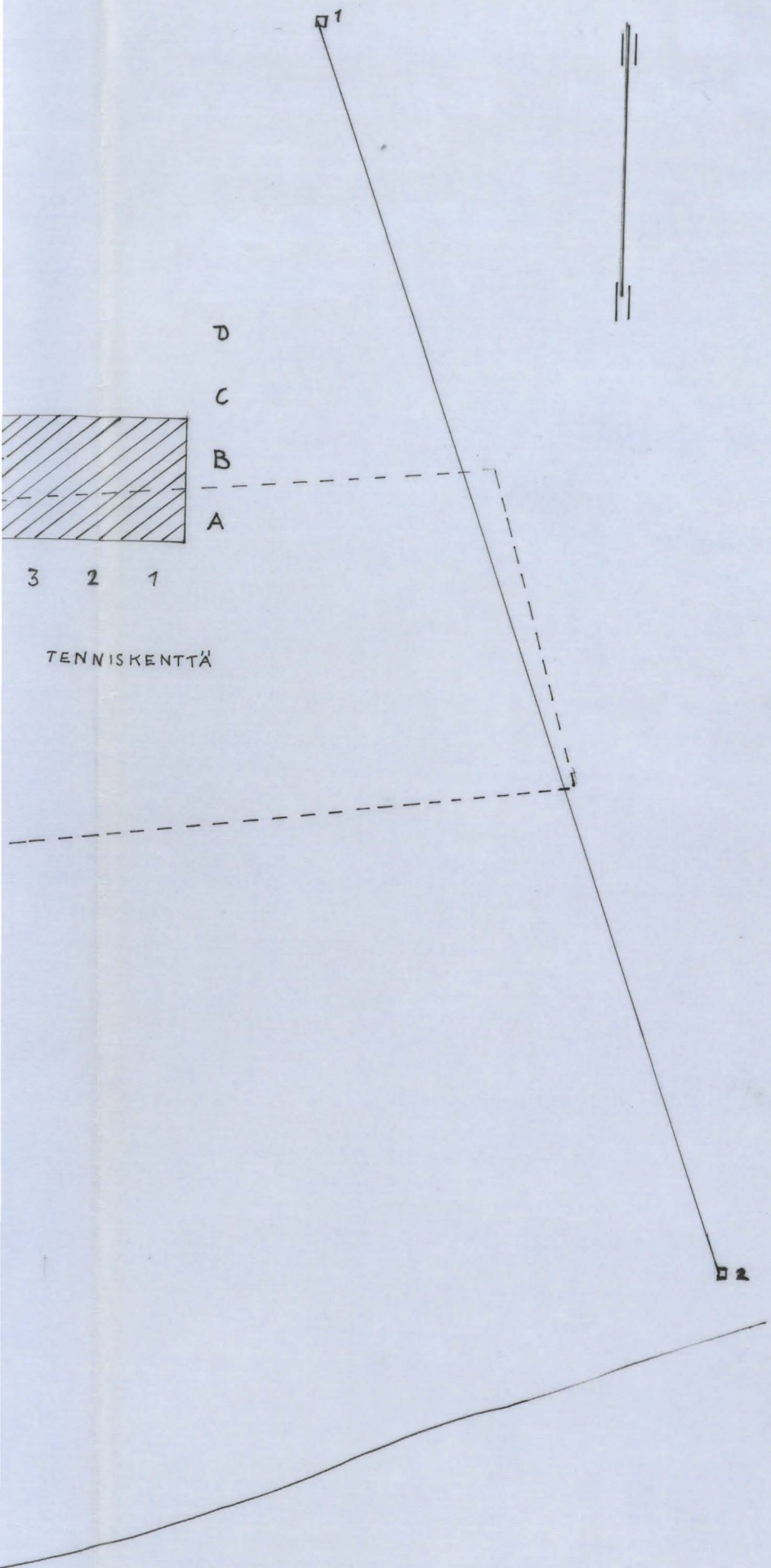
∧ KAARNIEMEN PALSTA RN: 16⁸

PUNKAHARJU KULENNOINEN
 JOUSHARJUNNIEMI KAARNIEMI
 KAIVAUS 1969 M.SCHAUMAN
 LIITE 2
 YLEISKARTTA
 MK1:200

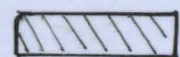

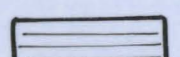

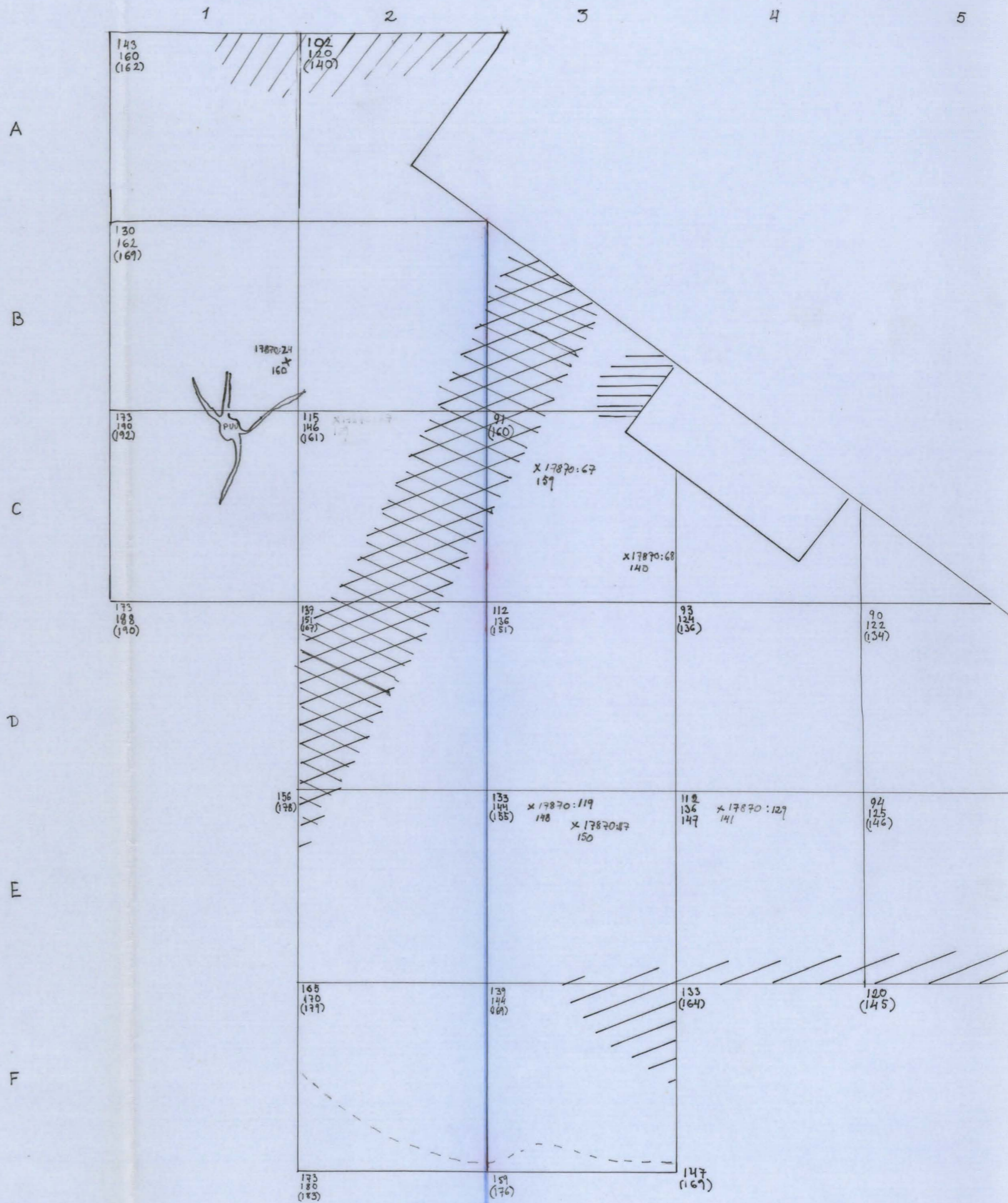
○ KIINTOPISTE

PROFiili
 ks. Liite 6

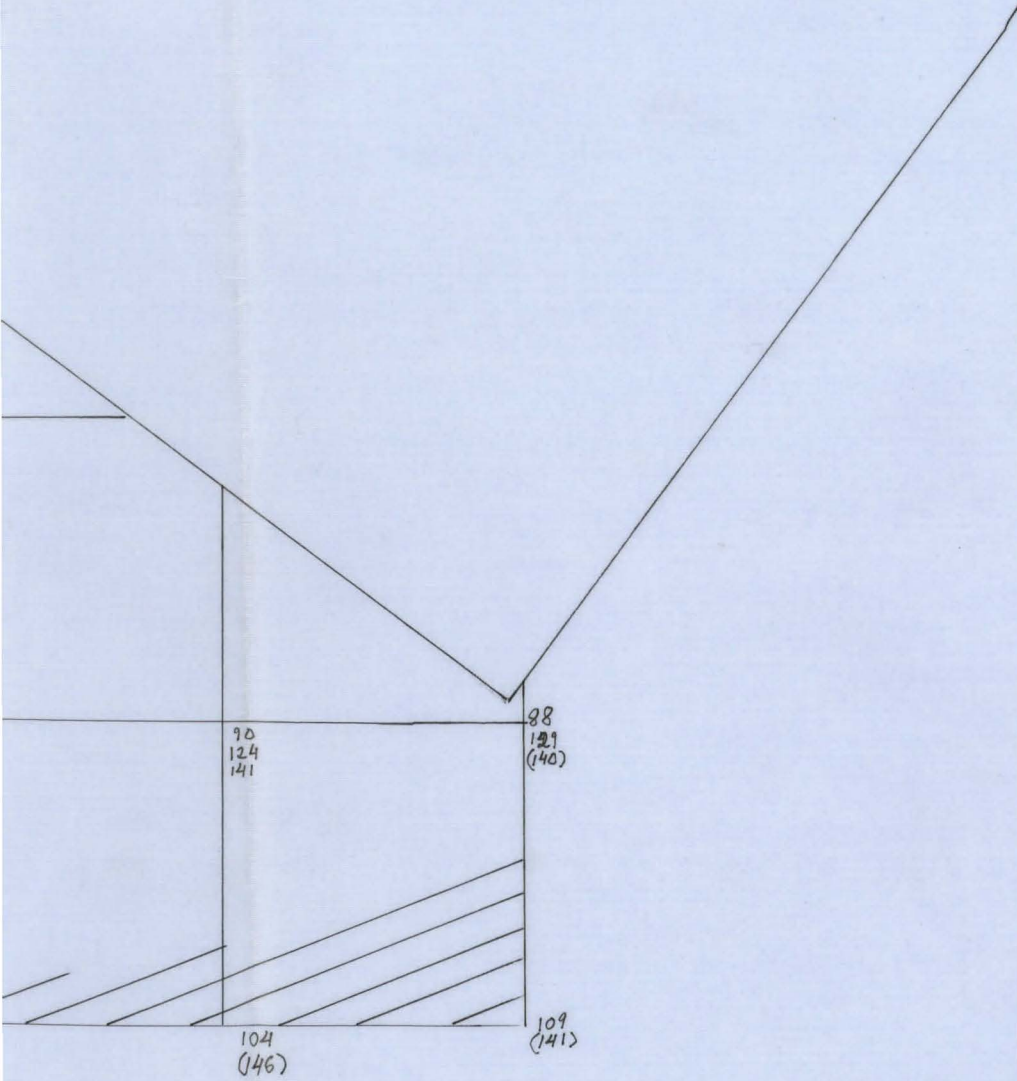

PUNKAHARJU KULENNOINEN
 JOUSHARJUNNIEMI KAARNIEMI
 KAIVAUS 1969 M.SCHAUMAN
 LIITE 3
 KAIVAUSALUE I
 MK 1:50
 KP 230

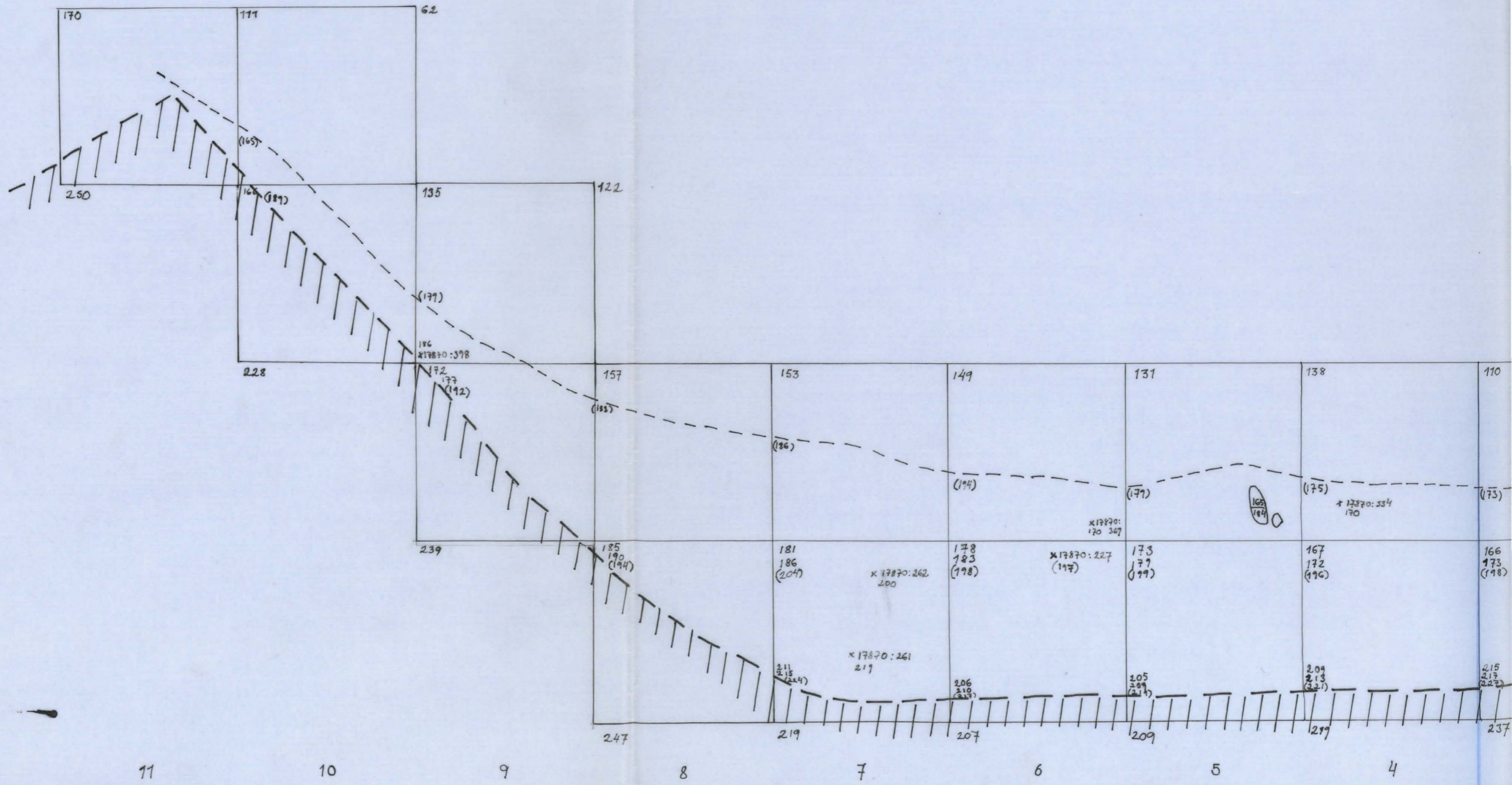
- VIEHÄRIPUTKEN OJA
- SEKOITTUNUTTA KULTTUURI- JA TÄYTEKARTTA
- KULTTUURIHAAN ETELÄRAJA
- 1968 KAIVETTU KUOPPA

PROFILI Ks.
 LIITE 5

D
C
B
A

PUNKAHARJU KULENNOINEN
 JOUSHARJUNNIEMI KAARNIEMI
 KAIVAUS 1969 M.SCHAUMAN
 LIITE 4

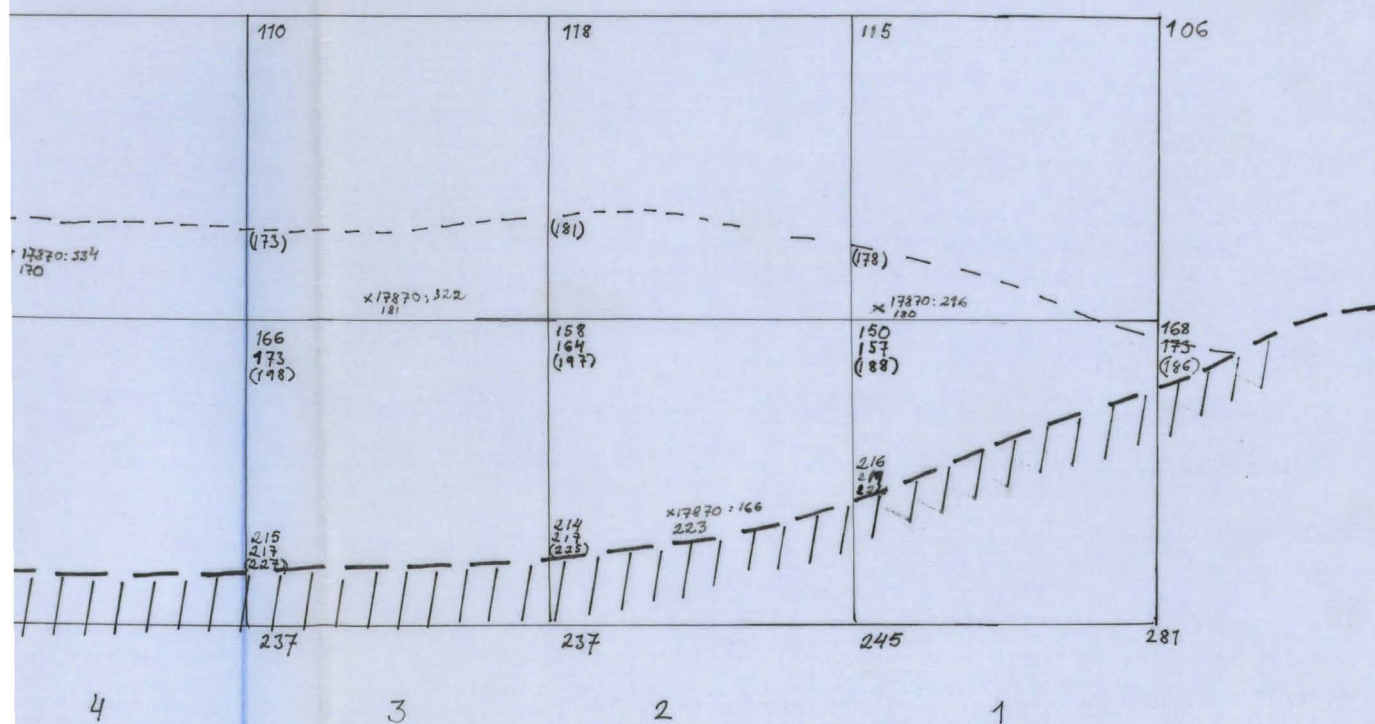
KAIVAUSALUE II

MK 1:50

KP 399

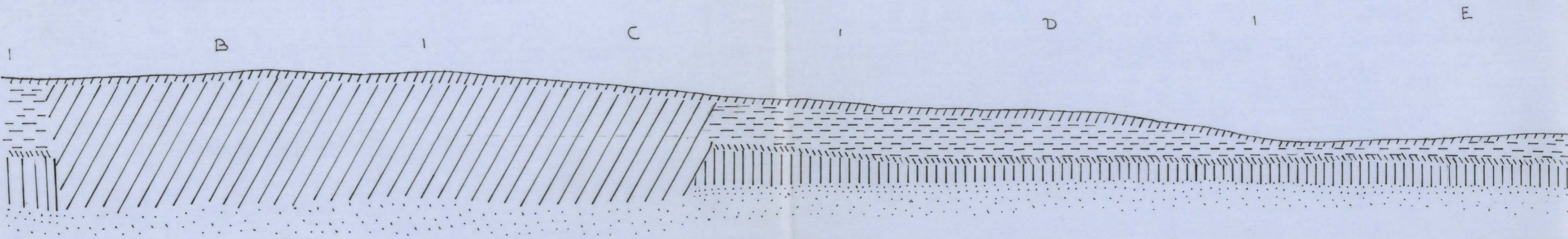
TTT

----- KULTTUURIMAAN POHJOISREUNA
 SULUISSA OLEVAT LUVUT OVAT KULTTUURIMAAN POHJALUKUJA

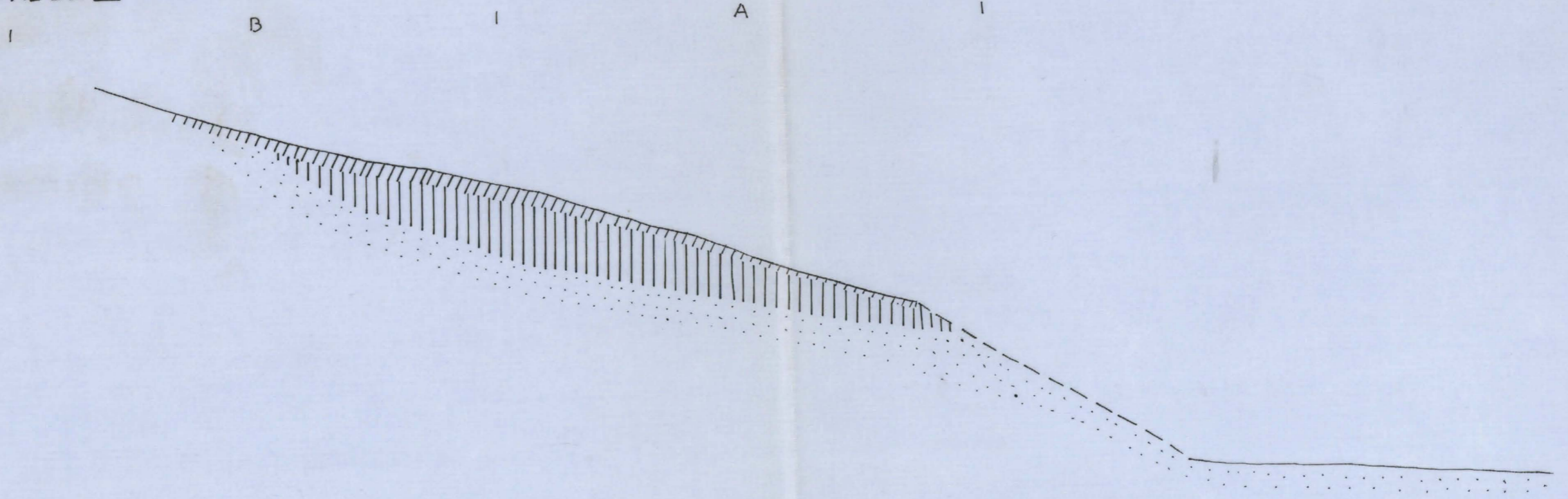

PROFIILI
 Ks. LIITE 5

KAIVAUSALUE I

KAIVAUSALUE II

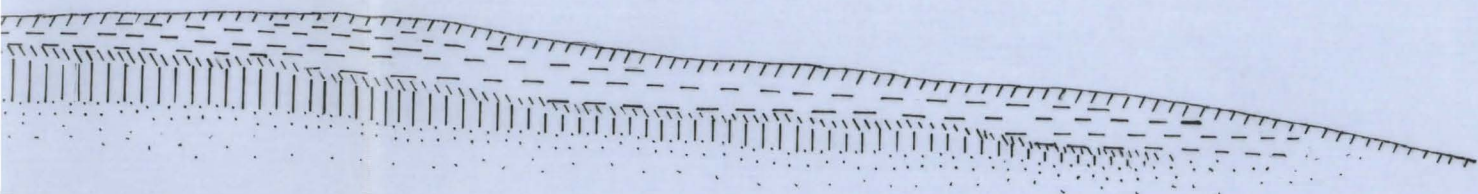

E

I

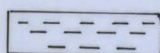
F

I

PUNKAHARJU KULENNOINEN
JOSHARJUNNIEMI KAARNIEMI
KAIVAUS 1969 M. SCHAUMAN
LIITE 5
PROFIILIT
MK 1:20

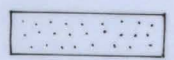
 TURVE KERROS

 TÄYTEMAA

 ALKUPERÄINEN TURVEMAA

 KULTTUURIMAA

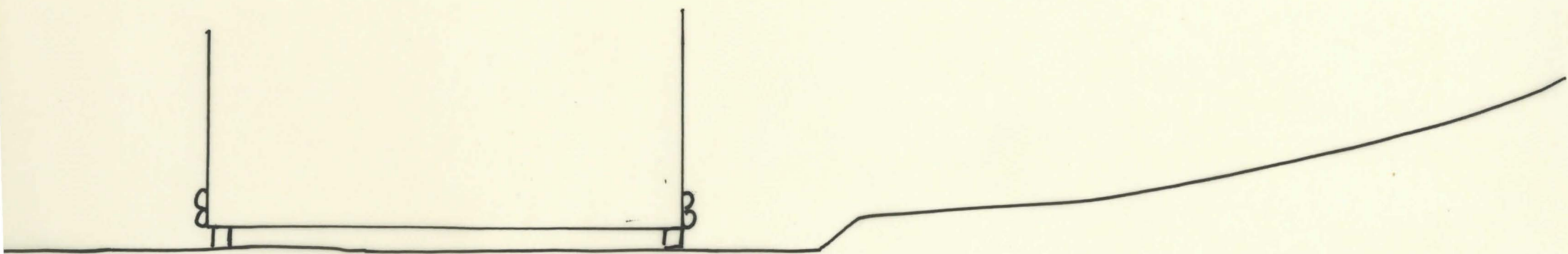
 SEKOITTUNUTTA KULTTUURI- JA TÄYTEMAATA

 PUHDAS HIEKKA - JA SORAMAATA

PUNKAHARJU KULENNOINEN
JOSHARJUNNIEMI KAARNIEMI
KAIVAUS 1969 M.SCHAUMAN
LIITE 6

TONTTIALUEEN PROFIIILI KOILLISESTA LOUNAASEEN
MK1:100

KAARNIEMEN ASUINPAIKKA

HARJUVAHON ASUINPAIKKA

34953

34954

JOUS HARJUNNIEMI

34955

34956

34957

34954

PUNKAHARJUN, KULENNOISTEN KYLÄN
KAARNIEMEN PALSTA

34958

KAARNIEMEN PALSTA JA ASUIN-
RAKENNUS

34959

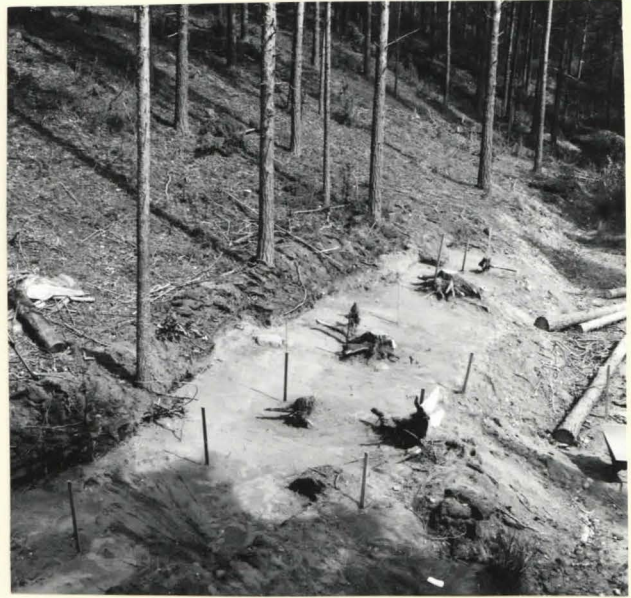
34960

34961

34962

34963
KAIVAUSALUE II

34964

34965